

บทคัดย่อ

สถานการณ์ที่แรงงานจากประเทศพม่าได้เข้ามาอาศัยในประเทศไทยเป็นเวลานาน และมีครอบครัวของตนเองในประเทศไทย ซึ่งทายาทของคนเหล่านั้นต่างอยู่ในสภาพของการไร้รัฐ อันตามมาด้วยการขาดสิทธิของความเป็นพลเมือง สภาพเช่นนี้จึงค่อนข้างล่อแหลมในการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ โครงการวิจัยเรื่อง การค้ำมนุษย์ในกลุ่มทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่าจึงมีวัตถุประสงค์คือเพื่อสำรวจจำนวน กระบวนการ และลักษณะของการตกเป็นเหยื่อขบวนการค้ำมนุษย์รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดการค้ำมนุษย์และแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยพื้นที่ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ชุมชนที่มีจำนวนทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ได้แก่ 1) อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 2) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 3) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และ 4) อำเภอเมือง จังหวัดระนอง แหล่งของข้อมูลประกอบด้วยเหยื่อของการค้ำมนุษย์ พนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน และข้อมูลทางเอกสารและรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ

ผลการศึกษา พบว่า เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ความสนใจในทายาทรุ่นที่ 2 ดังนั้น เหยื่อของการค้ำมนุษย์จึงมักจะเป็นเด็กและลักษณะของการค้ำมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเด็ก เช่น การให้บริการทางเพศ การใช้แรงงานเด็กทั้งในงานอุตสาหกรรมและงานบริการ การบังคับให้แต่งงาน อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาเชิงปริมาณว่าจำนวนเหยื่อมีมากน้อยเพียงไรนั้นเป็นเรื่องที่ไม่อาจจะทำได้ด้วยเหตุผลที่ว่า การค้ำมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมักจะยินยอมพร้อมใจที่จะส่งทายาทของตนไปทำงาน ซึ่งถือเป็นเหยื่อของขบวนการค้ำมนุษย์ เพื่อจะได้ลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวตนเองและยังนำมาซึ่งรายได้จุนเจือบิดามารดาและพี่น้องของตนอีกด้วย ทั้งนี้ คดีการค้ำมนุษย์ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเมื่อนายหน้าหรือนายจ้างขาดการส่งเงินให้แก่ผู้ปกครองของเหยื่อ จึงเกิดการร้องเรียน และผู้ปกครองมักจะร้องเรียนกับหน่วยงานองค์กรพัฒนาเอกชนมากกว่า ร้องเรียนหน่วยงานของรัฐด้วยเหตุที่ว่าพวกตนเองนั้นอาศัยในดินแดนไทยอย่างผิดกฎหมายและสมรู้ร่วมคิดกับนายหน้า ดังนั้นข้อมูลหรือรายงานของราชการในเรื่องนี้จึงมีจำกัดมากและขาดความน่าเชื่อถือ

เนื่องจากการค้ำมนุษย์ถือเป็นอาชญากรรมจัดตั้ง (Organized Crime) ที่กระทำแก่ทายาทรุ่นที่ 2 เหตุนี้องค์ประกอบของการเกิดขบวนการค้ำมนุษย์ในทายาทรุ่นที่ 2 จึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ ความยากจนของครอบครัว ผู้ปกครองต้องการหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว และลดค่าใช้จ่ายที่เกิดจากสมาชิกบางคน แม้ว่าความยากจนจะปรากฏอยู่ทุกแห่งในสังคมแรงงานพม่าในประเทศไทย แต่กระบวนการส่งบุตรเข้าสู่ขบวนการค้ำมนุษย์มักจะพบในครอบครัวซึ่งมี

วัฒนธรรมที่บังคับบุตรให้ไปหารายได้อันมิชอบด้วยศีลธรรม เช่น ไปขายบริการทางเพศ การบังคับให้แต่งงานกับคนที่ไม่รู้จัก การให้บุตรไปขายดอกไม้ ทำงานในโรงงาน หรือไปเป็นขอทาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวที่ยากจนและมีวัฒนธรรมในการกดดันบุตรหลานให้ไปขายบริการทุกครอบครัวจะมีโอกาสผลักดันให้บุตรหลานเข้าสู่กระบวนการค้าบริการได้ทั้งหมด เนื่องจากยังมีปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้เกิดขบวนการค้ามนุษย์ นั่นคือ การมีสายสัมพันธ์ (Connection) เนื่องจากการค้ามนุษย์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย การดำเนินการใด ๆ จึงเป็นความลับและต้องอาศัยความไว้วางใจกันและกัน สายสัมพันธ์ดังกล่าวจะประกอบด้วย นายหน้า ผู้ประกอบการหรือนายจ้าง และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจจะรับรู้หรือละเลยการปฏิบัติงาน

ปัญหาสำคัญในการปราบปรามการค้ามนุษย์นั้นนอกจากเกิดจากการที่กฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์นั้น มีองค์ประกอบแห่งคดีที่สลับซับซ้อนแล้ว ยังมีปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการขาดหน่วยงานของรัฐรองรับในการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีจำกัด และยังขาดความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายทำให้เกิดการละเลยในการปฏิบัติงาน ประกอบกับความผิดแห่งการค้ามนุษย์นั้นถือเป็นอาชญากรรมจัดตั้ง จึงมักจะมีเรื่องผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง ยิ่งไปกว่านั้นคือการที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ใช้มาตรการตรวจสอบความร่วมมือของประเทศอื่นๆ ว่าได้ให้ความร่วมมือในการจัดการค้ามนุษย์มากน้อยเพียงไร จึงเป็นเหตุให้หลายพื้นที่ไม่ต้องการให้เกิดคดีการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดของตนเอง การปกปิดข้อมูลจึงเป็นทางออกของข้าราชการในพื้นที่ดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นความร่วมมือจากเหยื่อหรือผู้ปกครองของเหยื่อกลับมีน้อยมากเพราะเกรงว่าตนเองและครอบครัวจะถูกกลั่นแกล้งในภายหลัง

แนวทางในการแก้ปัญหานี้เริ่มจากการที่รัฐจะต้องพิจารณานโยบายของตนเองในเรื่องของสิทธิของทายาทรุ่นที่ 2 จากแรงงานต่างชาติดูแลที่ทายาทรุ่นดังกล่าวมิได้มีโอกาสในการศึกษา การทำงาน รวมถึงด้านอื่นๆ แล้ว โอกาสที่ทายาทดังกล่าวจะตกเป็นเหยื่อย่อมมีมากขึ้น การป้องกันที่มีประสิทธิภาพควรจะเริ่มจากการพิจารณาถึงกลุ่มเสี่ยงว่าอยู่ในชุมชนใด รัฐจะเข้าไปควบคุมดูแลได้อย่างไร และรัฐจะหาทางช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนได้อย่างไร การตัดวงจรการค้ามนุษย์ในเรื่อง 3 สิ่ง คือความยากจน วัฒนธรรม และสายสัมพันธ์จะช่วยลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่อได้มากขึ้น นอกจากนั้น ความร่วมมือในการป้องกันระหว่างประเทศผู้ส่ง ประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Abstract

The emigration of labor force from Myanmar to Thailand has a long history and many of them have settled their families permanently in Thai communities over century. Once the Burmese labors came to Thailand as illegal workers, their descendants born in Thailand by no mean became stateless people without citizenship. Because of their statelessness, the second generation of Burmese workers has been identified as potential victims of human trafficking. Therefore, research project on human trafficking of the second generation of Burmese workers was aimed to investigate number of victims, process of victimization, and nature of human trafficking movement. Proper policy to suppress human trafficking problem was also recommended in the findings of study. Areas of study embrace communities where majority of second generation of Burmese workers has been inhabiting which include Mae Sai district in Chiang Rai province, Mae Sod district in Tak province, Muang district in Samut Sakorn province, and Muang district in Ranong province. Sources of information are mainly from victims themselves, government officers, and non-government organizations' workers. Annual reports and official documents are also parts of sources of information.

Results of study revealed that once the highlight of the study was on the second generation, therefore victims of human trafficking found were mostly related to children such child-sex abuse, child labor both in industrial and service sectors, and forced marriage. Due to the fact that most of human trafficking cases were conspired by many partners in crime which included their parents and offenders. Many parents of victims thought that if they wanted to reduce their family cost of living and also earn some extra income, they could do so by selling their children to the brokers who lived in their communities. By doing so, the parents will receive monthly income from the masters of their children in exchange. Normally there was no dispute if money was transferred regularly to their parents. But whenever, there was no money given to their parents, they will decide to bring their cases to inform non-government organizations with allegation that their children were human trafficked. But in fact all these happened are conspiracy of all partners. Therefore all information obtained from them is not reliable and very limited.

Since human trafficking in the study is a type of organized crime against the second generation of Burmese workers immigrating to Thailand, therefore there are at least 3

factors identified as causes of problem. Most of the victims' families are poor and have to feed many children. The way they do is to earn more income and save their living cost. By selling their children to the brokers they receive extra money and at the same time they can reduce cost of living. However, poverty is not an only cause of selling their children if they have no culture of passing the burden to their children. With an expectation that their children have to support their parents to get a better life, they negotiate with local brokers or their relatives who get involved in human trafficking business and their children were sold to work as sex workers, beggars, flower selling, and sometimes to marry to an unknown husband. Last factor that leads to human trafficking business is to have connection with brokers and people concerned. As an organized crime, human trafficking activity works well in trustful atmosphere with cooperation of people concerned like masters, brokers, and government officers.

In order to suppress human trafficking, the authorities concerned face with many barriers, for instance a complexity of prevention and suppression of human trafficking law, and a problem of law enforcement. At the stage of enforcement, most of officers are in lack of knowledge and experiences and they sometimes feel reluctant to apply human trafficking law in effect. Some officers also take advantage from this situation by receiving bribe from the crime makers. Moreover, when government of the United State of America would like to ensure that all countries give a full hand of cooperation against human trafficking crime, in order to show international community that Thailand has no human trafficking crime, some provinces conceal cases of human trafficking in their areas. Another obstacle to suppress the crime is an inadequacy of cooperation from their parents since they are afraid that they might be threatened by crime makers.

Resolution of the problem may come from a proper government policy on human right of the second generation of Burmese workers in Thailand. If they can not access to their rights in education, working permission, and others, then they are in risk to be victims of human trafficking. Another method of prevention is to identify a risk group in communities and how we can hand them protection both at individual and family levels. Mitigation of vulnerability in 3 factors namely poverty, undesirable culture, and vicious connection will be of help to reduce risk. Last but not least, international cooperation between countries of origin, countries of transit, and countries of destination certainly increases efficiency of human trafficking suppression.